

Kansallinen julkisten hankintojen strategia 2020

1. Miten strategia on syntynyt?

Strategiaa on valmisteltu laajassa yhteistyössä hankintojen ammattilaisten ja strategisen johdon kanssa sekä valtio- että kuntasektorilta. Valmistelutyössä on ollut mukana hankintayksiköiden ja tarjoajien edustajia sekä julkisia hankintoja tukevien asiantuntijaorganisaatioiden edustajia. Valmistelua on tehty valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton johdolla. Strategialuonnoksesta käytiin laajaa keskustelua eri paikkakunnilla aluekierroksella sekä sähköisen verkkoavoriihen avulla. Näiden ohella on järjestetty avoimia valmistelutyöpajoja ja virallinen lausuntokierros kesällä 2020.

Valmistelussa on huomioitu hallitusohjelman julkisiin hankintoihin liittyvät lukuisat tavoitteet kuten myös kuntien strategiset tavoitteet. Kaikki relevantit ministeriöt ovat olleet tästä näkökulmasta työssä mukana.

2. Mikä on julkisten hankintojen strategian suhde hankintalakiin?

Julkisten hankintojen strategialla ei ole muutosvaikutuksia hankintalakiin eikä se sisällä uusia linjauksia hankintalain muutoksista. Strategian tavoitteet huomioidaan kuitenkin myöhemmin lakimuutoksia valmisteltaessa ja on mahdollista, että toimeenpanovaiheessa esiin nousee tarpeita hankintalain päivittämiselle. Hankintalaki on työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla ja syksyllä eduskunnalle annettaneen kuitenkin hallituksen esitys, jossa on pääosin pieniä teknisiä korjauksia siltä osin kuin EU:n komissio on kiinnittänyt huomiota puutteisiin direktiivin implementoinnissa.

3. Mikä muuttuu julkisten hankintojen strategian myötä?

Julkisia hankintoja on kehitetty tähän asti yksittäisten lyhyiden kehityshankkeiden avulla. Yhteisellä kansallisella strategialla ja laaja-alaisella yhteistyöllä saadaan pitkän aikavälin vaikuttavuutta. Strategisempi ote mahdollistaa hankinnoissa olevan potentiaalin hyödyntämisen yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Hankintayksiöt tarvitsevat yhteiset tavoitteet sekä tukea ja työkaluja hankintojen tekemiseen entistä vaikuttavammalla tavalla ja nyt luodaan työkaluja kaikkien käyttöön.

4. Mitä tapahtuu strategian lanseerauksen jälkeen?

Strategian toiminnaksi saattaminen perustuu strategisten tahtotilojen mukaisesti perustettaviin teemaryhmiin. Teemaryhmät perustetaan uudenlaisen yhteistyön varmistamiseksi valtio- ja kuntasektorin hankintayksiköiden, tarjoajien, asiantuntijaorganisaatioiden sekä kunkin teeman kannalta relevanttien järjestöjen välillä. Teemaryhmien tehtävänä on suunnitella ja käynnistää valmistelun aikana identifioidut konkreettiset toimet, joilla edistetään julkisten hankintojen strategian tavoitteiden saavuttamista. Strategian muuttumista toiminnaksi seurataan strategian liitteeksi laadittujen mittareiden avulla. Mittarit tekevät näkyväksi tavoiteltavan systemisen muutoksen ja niiden avulla voidaan seurata strategian vaikutusta ja aikaan saatuja tuloksia. Mittareiden tuottaman tiedon avulla voidaan myös ohjata tulevia toimia ja resursseja.

5. Mikä on strategian keskeinen sisältö?

Strategiassa kehittämisen kärkinä ovat strateginen johtaminen sekä osaamisen ja kyvykkyyksien edistäminen. Tietojohtaminen ja vaikuttavuuden arviointi tukevat strategista johtamista. Kehittämistyön keskiössä on toimivien ja laadukkaiden tuotteiden ja palveluiden hankkiminen siten, että kaikki osapuolet ovat osallisina prosessissa ja markkinat ovat elinvoimaiset. Julkisten hankintojen osana voidaan synnyttää myös innovaatioita. Näiden elementtien kehittämisen avulla voidaan saavuttaa taloudellista, sosiaalista ja ekologista kestävyyttä.

Julkisten hankintojen strategia koostuu 8 strategisesta tahtotilasta ja 25 niitä konkretisoivista tavoitteista, jotka ovat listattuna seuraavalla sivulla.

Johdamme hankintoja strategisena toimintona ja hyödynnämme hankintojen potentiaalin tavoitteidemme saavuttamisessa

Hankintayksiköt tunnistavat strategisesti merkittävimmät hankintakokonaisuudet ja edistävät strategisten tavoitteidensa saavuttamista hankintojen avulla

Johdamme hankintoja ammattimaisesti koko elinkaaren ajan sekä kansallisesti että hankintayksikö-tasolla

Varaudumme hankinnoissa häiriötilanteisiin sekä normaali- että poikkeusoloissa

Hankinnat ovat osa organisaatioiden tulos- ja omis-tajaohjausta

Teemme hankinnat ammattimaisesti ja kehi-tämme osaamistamme jatkuvasti

Kartoitamme hankintojen osaamistason kokonais-kuvan sekä kansallisella että hankintayksikö-tasolla

Ylläpidämme ja kehitämme hankintoihin liitty-vää osaamistamme sekä strategisella että operatiivi-sella tasolla

Lisäämme hankintoihin liittyvää koulutusta

Varmistamme vaikuttavan ja laadukkaan hankinto-jen tutkimustoiminnan

Suomi on edelläkävijä hankintojen tiedolla joh-tamisessa ja vaikuttavuuden kehittämisessä

Suomi on edelläkävijä tietojen hyödyntämi-sessä hankinnoissa

Arvioimme hankintoja koskevaa vaikuttavuutta eri tasoilla

Edistämme vaikuttavuusperusteisia hankintoja

Teemme toimivia ja laadukkaita hankintoja osallistavasti ja edistäen markkinoiden elinvoi-maisuutta

Hankintayksiköillä on edellytykset markkinoiden hyödyntämiseen

Julkiset hankinnat ovat houkuttelevia erilaisille tar-joajille

Suunnittelemme hankinnat tarvelähtöisesti ja osal-listavasti loppukäyttäjää kuunnellen

Ratkaisemme haasteita innovaatioilla ja teemme hankintoja kokeilevasti ja kehitysmvönteisesti

Julkinen sektorimme on kehitysmvönteisesti ajatte-leva ja rohkeasti toimiva sekä hyödyntää haasteiden ratkaisemisessa innovaatioita

Luomme edellytyksiä julkisen sektorin ja yritys-ten väliselle yhteistoiminnalle ja vuorovaikutuk-selle sekä edistämme innovaatiomyönteisen mark-kinan syntymistä

Lisäämme innovatiivisten hankintojen määrää 10 prosenttiin kaikista hankinnoista ja saamme aikaan vaikuttavuutta

Edistämme hankinnoilla yhteiskuntavastuulli-esti julkisen talouden kestävyttä

Torjumme hankinnoilla harmaata taloutta ja edis-tämme verovastuullisuutta

Hankinnat ovat suunnitelmallisia ja kustannuste-hokkaita

Vähennämme julkisten hankintojen hankinta- ja prosessikustannuksia

Edistämme hankinnoilla sosiaalista yhteiskunta-vastuuta julkishallinnon sekä yksityisen ja kol-mannen sektorin yhteistyönä

Edistämme muita heikommassa työmarkkina-ase-massa olevien työllistymistä siihen soveltuvissa hankinnoissa

Edistämme hankinnoissa ihmisoikeuksien ja työelä-män perusoikeuksien kunnioittamista

Suomi on ekologisten julkisten hankintojen suunnannäyttjä

Tuemme julkisilla hankinnoilla Suomen hiilineut-raalisuustavoitetta 2035 ja kiertotalouden toteutta-mista

Tuemme luonnon monimuotoisuuden säily-mistä hankintojen avulla

Edistämme kestävää ruokahuoltoa elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa ja käytämme kestävästi ja vastuullisesti tuotettuja elintarvikkeita

